

Protokół

100. posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyło się 21 marca 2018 roku w gmachu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy ul. Wspólnej 2 w Warszawie. W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji – według załączonej listy obecności (zał. 1).

Wstępny porządek obrad obejmował:

1. Zagajenie.
2. Uczczenie setnego posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Przyjęcie sprawozdania z działalności Komisji w 2017 roku.
4. Przyjęcie protokołu 99. posiedzenia Komisji z dnia 29 listopada 2017 r.
5. Pozostałe sprawy bieżące.
6. Omówienie zasad latynizacji języka mongolskiego.
7. Wykaz polskich nazw budowli – kontynuowanie omawiania wykazu z obszaru Ameryki Północnej, Ameryki Południowej, Australii i Oceanii.
8. Wykaz polskich nazw budowli – kontynuowanie omawiania wykazu z obszaru Azji Środkowej i Zakaukazia.
9. Wykaz polskich nazw budowli – omówienie wykazu z obszaru Afryki Subsaharyjskiej.
10. Wolne wnioski.

Obrady prowadziła Ewa Wolnicz-Pawłowska, przewodnicząca Komisji.

Ad 1. Przewodnicząca przywitała członków Komisji oraz Marcina Wójtowicza – p.o. Głównego Geodety Kraju i Dyrektora Generalnego Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, Piotra Woźniaka – dyrektora Departamentu Geodezji, Kartografii i Systemów Informacji Geograficznej i Annę Radomyską – naczelnika Wydziału Topografii, Kartografii i Nazewnictwa Geograficznego.

Ad 2. Pierwsza część posiedzenia poświęcona została podsumowaniu działalności Komisji z okazji jej setnego posiedzenia.

Na początku Marcin Wójtowicz podziękował w imieniu GUGiK-u członkom Komisji za dotychczasową współpracę oraz podkreślił ich rolę, jako specjalistów, którzy wspierają Urząd swoją wiedzą z zakresu nazewnictwa geograficznego. Zwrócił także uwagę, że prace Komisji przyczyniły się do uporządkowania i ujednoczenia nazewnictwa geograficznego. Podkreślił przy tym rolę pełnioną przez standaryzację nazewnictwa geograficznego – umożliwia ona jednoznaczną identyfikację obiektów, co ma istotne znaczenie informacyjne. Zauważył także, że nazwy geograficzne są, podobnie jak znaki kartograficzne, niezbędnym elementem treści map.

Następnie Ewa Wolnicz-Pawłowska omówiła działalność Komisji w kontekście historycznym – 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, 50-lecia Pierwszej Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Standaryzacji Nazw Geograficznych oraz 45-lecia powołania Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych Świata przy Ministrze Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Przybliżyła zarówno początki urzędowej standaryzacji nazw na obszarze Polski, jak i działalność od 1951 roku Komisji odpowiedzialnej za nazewnictwo geograficzne świata.

W kolejnym wystąpieniu Maciej Zych przybliżył działalność Komisji w trakcie jej ostatnich 99 posiedzeń. Omówił główne zadania realizowane w tym czasie przez Komisję oraz publikacje będące ich efektem. Podkreślony został zwłaszcza oficjalny charakter niektórych publikacji Komisji – zgodnie z zapisami *Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie trybu i zakresu działania Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej i Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej* wykazy polskich nazw państw, terytoriów niesamodzielnych, jednostek administracyjnych, miejscowości, obiektów fizjograficznych oraz innych obiektów geograficznych położonych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej są publikacjami urzędowymi. Zwrócona została także uwaga na współpracę w ramach Grupy Ekspertów ONZ ds. Nazw Geograficznych (UNGEGN).

W uzupełnieniu tych wystąpień Jerzy Ostrowski przedstawił kulisy powołania Komisji w 1951 roku. Inicjatywa uporządkowania nazewnictwa geograficznego świata stosowanego w publikacjach wyszła z ówczesnego Głównego Urzędu Pomiarów Kraju. Urząd planował wydawanie atlasów, w tym wielkiego „Atlasu powszechnego”. W trakcie prac okazało się, że poważny problem stanowią nazwy geograficzne. Zwrócono się w związku z tym do Polskiego Towarzystwa Geograficznego z prośbą o ustalenie poprawnych nazw, które można by było wykorzystać w opracowywanym atlasie. W efekcie PTG powołało Komisję Nazw Geograficznych, której pierwsze zebranie odbyło się w lipcu 1951 roku.

Ad 3. Prezydium Komisji przedstawiło propozycję sprawozdania z działalności KSNG w 2017 roku. Po uzupełnieniu o posiedzenia Prezydium Komisji oraz wprowadzeniu drobnych korekt redakcyjnych sprawozdanie przyjęto jednogłośnie (13 głosów za).

Ad 4. Do protokołu została zgłoszona uwaga dotycząca jednej z przyjętych nazw. Komisja przyjęła egzonim *Dolina Poległych* określając, że odnosi się on do „innego obiektu naturalnego”. Jednak nazwa ta nie odnosi się do obiektu naturalnego, tylko do rozległego kompleksu składającego się z mauzoleum, klasztoru i górującego nad nimi monumentalnego krzyża. Postanowiono w związku z tym ustalić, że nazwa ta odnosi się do „innego obiektu antropogenicznego”. Zgłoszono także drobne zmiany redakcyjne.

Po wprowadzeniu tych zmian protokół 99. posiedzenia przyjęto jednogłośnie (13 głosów za).

Ad 5. Członkom Komisji zostało przekazane IV wydanie „Urzędowego wykazu nazw państw i terytoriów niesamodzielnych”. W wykazie zamieszczone są nazwy 195 państw uznawanych przez Rzeczpospolitą Polską (tj. 193 państwa członkowskie ONZ oraz Kosowo i Watykan) i 69 terytoriów niesamodzielnych, a także dziewięciu terytoriów o nieustalonym lub spornym statusie międzynarodowym. Załącznikiem do wykazu jest mapa polityczna świata. Opublikowana została także wkładka w języku angielskim zawierająca tłumaczenia części wstępnych publikacji.

Justyna Kacprzak poinformowała o przygotowaniach do piątego polsko-czesko-słowackiego spotkania nazewniczego, które odbędzie się 11 kwietnia w GUGiK-u. Na spotkanie zgłosiły się 3 osoby z Czech i 2 osoby ze Słowacji, planowanych jest także kilka

wystąpień ze strony polskiej. Członkowie Komisji zostali zaproszeni do udziału w spotkaniu; ze względów organizacyjnych należy jednak wcześniej przesłać swoje zgłoszenie.

Maciej Zych poinformował, że Słowacja objęła przewodnictwo Sekcji Regionalnej UNGEGN Europy Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej, a przewodniczącą została Darina Porubčanová z Instytutu Geodezji i Kartografii w Bratysławie (Geodetický a kartografický ústav Bratislava). Przewodnicząca zapowiedziała, że kolejne posiedzenie sekcji odbędzie się prawdopodobnie w lutym 2019 r. w Bratysławie.

Na poprzednim posiedzeniu pozostawiono do wyjaśnienia propozycję dodania nazwy *monastyr Trójcy Świętej* dla obiektu sakralnego (Gergeti, Gruzja). Wątpliwość budziło, czy obiekt ten jest monastylem, czy kościołem. Po wyjaśnieniach, że jest to kościół, przy którym znajduje się niewielki monastyr postanowiono przyjąć, przez aklamację, dla tego obiektu egzonim *kościół Trójcy Świętej*.

W listopadzie ubiegłego roku została zmieniona nazwa dużego zbiornika na Dnieprze na Ukrainie. Dotychczasowa nazwa Дніпродзержинське водосховище (Dniprodzerżynskie wodoschowyszczce) zastąpiono nazwą Кам'янське водосховище (Kamjańskie wodoschowyszczce). Zmiana nazwy zbiornika związana jest ze wcześniejszą zmianą nazwy miasta Dniprodzerżynsk (Dnieprodzierżyńsk) na Kamjańskie (Kamieńskie). Ponieważ dla tego zbiornika istniała dotychczas ustalona polska nazwa, Komisja postanowiła, przez aklamację, zmienić ją ze *Zbiornik Dnieprodzierżyński* na ***Zbiornik Kamieński***.

Ad. 6. Omówione zostały zasady latynizacji języka mongolskiego w zapisie cyrylicznym opracowane przez Jana Rogalę. Był on już autorem przyjętych przez Komisję zasad latynizacji języka mongolskiego na potrzeby zeszytu 9. „Nazewnictwa geograficznego świata” z 2006 r. Obecne zasady zostały zweryfikowane względem tych wcześniejszych oraz rozbudowane o informacje o języku.

Autor zaproponował zmiany zarówno w systemie transliteracji, jak i dla polskiej transkrypcji. W tym pierwszym przypadku zaproponował przyjęcie nowszego mongolskiego standardu latynizacyjnego – dotychczas Komisja stosuje system Narodowego Centrum Standaryzacji i Miar Mongolii z 2003 r. System ten został ponownie zrewidowany, zmieniony i zatwierdzony w 2012 r. W nowym systemie zmieniona została latynizacja dwóch liter – ш oddawane jest jako *sh* (dotychczas *sch*), ь oddawane jest jako *i* (dotychczas było pomijane). Zmiany te nie mają jednak wpływu na nazewnictwo geograficzne, gdyż obie litery nie występują w nazwach geograficznych z obszaru Mongolii.

W przypadku polskiej transkrypcji zaproponowana została zmiana dla litery ь – dotychczas była ona oddawana jako znak apostrofu prostego ('), zgodnie z propozycją byłaby oddawana przez *i*. Litera ь wymawiana jest jak bardzo krótkie *i*. W zapisach fonetycznych stosowanych przez językoznawców stosowany jest znak ' , jednak w powszechnej transkrypcji stosowane jest *i*.

Komisja przez aklamację przyjęła zaproponowane zmiany w latynizacji języka mongolskiego. Uwagi zostały natomiast zgłoszone do opisu towarzyszącego tym zasadom – będą one wyjaśniane bezpośrednio z autorem.

Zmodyfikowane zasady transliteracji i transkrypcji alfabetu mongolskiego, które przyjęła Komisja, są następujące:

	transliteracja	transkrypcja		transliteracja	transkrypcja
А а	a	a	Р р	r	r
Б б	b	b	С с	s	s
В в	v	w	Т т	t	t
Г г	g	g	У у	u	u
Д д	d	d	Ү ү	ü	ü
Е е	ye	je	Ф ф	f	f
Ё ё	yo	jo	Х х	kh	ch
Ж ж	j	dż	Ц ц	ts	c
З з	z	dz	Ч ч	ch	cz
И и	i	i	Ш ш	sh	sz
Й й	i	j	Щ щ ¹	sh	szcz
К к	k	k	Ъ ъ ^{1,2}	i	–
Л л	l	l	Ы ы ²	y	y
М м	m	m	Ь ь ²	i	i
Н н	n	n	Э э	e	e
О о	o	o	Ю ю	yu	ju
Ө ө	ö	ö	Я я	ya	ja
П п	p	p			

¹ Litera nie występuje w nazwach geograficznych Mongolii.

² Litera nie występuje na początku mongolskich wyrazów, duża litera stosowana jest tylko w zapisach wersalikami.

Ad 7. Kontynuując omawianie wykazu nazw z obszaru Ameryki Północnej, Ameryki Południowej, Australii i Oceanii Komisja postanowiła:

- dodać egzonim *most Waszyngtona* (Nowy Jork i Fort Lee, Stany Zjednoczone) – aklamacja,
- dodać egzonim *Aleja Gwiazd* dla chodnika wzdłuż Hollywood Boulevard (Los Angeles, Stany Zjednoczone), jednocześnie odrzucając propozycję wprowadzenia egzonimu wariantowego *Aleja Sław* – aklamacja,
- zmienić egzonim *Bulwar Zachodzącego Słońca* na *bulwar Zachodzącego Słońca* dla ulicy (Los Angeles, Stany Zjednoczone) – aklamacja,
- dodać egzonim *port lotniczy Johna F. Kennedy’ego* (Nowy Jork, Stany Zjednoczone) – aklamacja,
- dodać egzonim *katedra Świętego Patryka* dla obiektu sakralnego (Nowy Jork, Stany Zjednoczone) – aklamacja,
- dodać egzonim *Kryształowa Katedra* dla obiektu sakralnego (Garden Grove, Stany Zjednoczone) – aklamacja,
- dodać egzonim *Narodowe Sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej* dla obiektu sakralnego (Doylestown, Stany Zjednoczone), jednocześnie odrzucając propozycję wprowadzenia egzonimu wariantowego *Amerykańska Częstochowa* – aklamacja,
- pozostawić do wyjaśnienia kwestię zapisu małą lub wielką literą słowa „statua” w nazwie *Statua Wolności* (Stany Zjednoczone),
- dodać egzonim *Centrum Kosmiczne Johna F. Kennedy’ego* (Floryda, Stany Zjednoczone) – aklamacja,
- dodać egzonim *muzeum Guggenheima* dla budowli (Nowy Jork, Stany Zjednoczone) – 12 głosów za dodaniem nazwy, 0 przeciw, 1 wstrzymujący się,
- dodać egzonim *park Waszyngtona* (Nowy Jork, Stany Zjednoczone), jednocześnie odrzucając propozycję wprowadzenia egzonimu wariantowego *plac Waszyngtona* – aklamacja,

- dodać egzonim *katedra Świętego Jana Bożego* dla obiektu sakralnego (Nowy Jork, Stany Zjednoczone) – aklamacja,
- dodać egzonim *pomnik 11 Września* (Nowy Jork, Stany Zjednoczone) – aklamacja,
- dodać egzonim *katedra Narodowa* dla obiektu sakralnego (Waszyngton, Stany Zjednoczone) – 5 głosów za dodaniem nazwy, 2 przeciw, 6 wstrzymujących się,
- dodać egzonim *bazylika Niepokalanego Poczęcia* dla obiektu sakralnego (Waszyngton, Stany Zjednoczone) – aklamacja,
- pozostawić do wyjaśnienia zasadność dodania egzonimu *klasztor Świętego Franciszka* (Argentyna),
- dodać egzonim *kościół Świętego Ignacego Loyoli* dla obiektu sakralnego (Buenos Aires, Argentyna) – aklamacja,
- dodać egzonim *aleja 9 Lipca* dla ulicy (Buenos Aires, Argentyna) – aklamacja,
- nie dodawać nazwy *cmentarz Recoleta* (Buenos Aires, Argentyna) – aklamacja,
- dodać egzonim *kościół Matki Boskiej Częstochowskiej* dla obiektu sakralnego (Wanda, Argentyna) – aklamacja,
- zmienić egzonim *Brama Księżycy* na *brama Księżycy* dla budowli (Tiahuanaco, Boliwia) – aklamacja,
- zmienić egzonim *Brama Słońca* na *brama Słońca* dla budowli (Tiahuanaco, Boliwia) – aklamacja,
- dodać egzonim *bazylika Świętego Franciszka* dla obiektu sakralnego (La Paz, Boliwia) – aklamacja,
- dodać egzonim *bazylika Matki Boskiej Gromnicznej* dla obiektu sakralnego (Copacabana, Boliwia) – aklamacja,
- dodać egzonim *plac Trójwładzy* dla placu (Brasília, Brazylia) – aklamacja,
- dodać egzonim *katedra Matki Bożej z Aparecidy* dla obiektu sakralnego (Brasília, Brazylia) – aklamacja,
- dodać egzonim *kościół i klasztor Świętego Franciszka* dla obiektu sakralnego (Salvador, Brazylia) – aklamacja,
- dodać egzonim *statua Chrystusa Zbawiciela* (Rio de Janeiro, Brazylia), jednocześnie odrzucając propozycję wprowadzenia egzonimu wariantowego *posąg Chrystusa Odkupiciela* – aklamacja,
- dodać egzonim *sanktuarium Dobrego Jezusa* dla obiektu sakralnego (Congonhas, Brazylia) – 11 głosów za, 1 przeciw, 1 wstrzymujący się,
- dodać egzonim *pałac Inkwizycji* dla budowli (Cartagena, Kolumbia) – aklamacja,
- dodać egzonim *Panteon Narodowy* dla budowli (Asunción, Paragwaj), jednocześnie odrzucając propozycję wprowadzenia egzonimu wariantowego *Panteon Bohaterów* – aklamacja,
- dodać egzonim *Święty Plac* dla placu (Machu Picchu, Peru) – aklamacja,
- dodać egzonim *świątynia Słońca* dla budowli (Machu Picchu, Peru) – aklamacja,
- dodać egzonim *świątynia Trzech Okien* dla budowli (Machu Picchu, Peru) – aklamacja,
- dodać egzonim *plac Główny* dla placu (Machu Picchu, Peru) – aklamacja,
- dodać egzonim *świątynia Główna* dla budowli (Machu Picchu, Peru) – aklamacja,

- dodać egzonim *świątynia Kondora* dla budowli (Machu Picchu, Peru) – aklamacja,
- nie dodawać nazwy *Święta Skala* (Machu Picchu, Peru) – aklamacja,
- dodać egzonim *budynek Wystawy Królewskiej* dla budowli (Melbourne, Australia) – aklamacja,
- dodać egzonim *katedra Świętego Józefa* dla obiektu sakralnego (Numea, Nowa Kaledonia) – aklamacja.

Ze względu na brak czasu na kolejne posiedzenie przeniesiono omawianie wykazów polskich nazw budowli z obszaru Azji Środkowej i Zakaukazia oraz z obszaru Afryki Subsaharyjskiej.

Na tym posiedzenie zakończono.

Protokółował:
Wiceprzewodniczący Komisji
mgr Maciej Zych

Przewodnicząca Komisji
prof. dr hab. Ewa Wolnicz-Pawłowska